

MŪSŲ LIETUVA

NR. 37 (2122) - SEMANÁRIO 1989 RUGSĖJIS-SETEMBRO 14 D. Ncz. 0,50 R. Juventus, 28 - Pq. da Mooca - 03124 SÃO PAULO, Tel. 273-0338

Gražvydas Bačelis

KUR EINA MŪSŲ KOLONIJA

Prieš keliolika metų buvo nuolatiniai uždaryta lietuvių sukurta Šv. Onos bažnyčia ir parapija New Yorke. Pasakutiniuose mišiose pasirodė ar ne du lietuviai. Kai bažnyčia buvo pastatyta prieš 75 metus buvo ten apie 600 lietuvių šeimų, o dabar jos vietoj auga piktžolės ir krūmai. Taip melancholiškai baigiasi kai kurios lietuvių kolonijos užsienyje.

Šitas epizodas nenoromis tiesia paralelę su mūsų kolonija São Paulo. Nors dar nepriėjome prie tokio taško, bet atrodo kad labai greitai ir beveik neišvengiamai į ten einam. Einame ir nueisim, jeigu nerasim kokių ypatingų būdų, kad tą linkmę pakeisti.

Šitos mintys išskyla po mūsų rugpiūčio 23 d. manifestacijos. Manifestacija įvyko maždaug pagal planą, laiškas Maskvai buvo įteiktas konsului, padarytos fotografijos. Bet kas apvilia tai palyginus mažas mūsų kolonijos susidomėjimas dalyku kuris yra šiandien g. vybinis klausimas Lietuvai – tai manifestacija už Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą. Nors, stebėtinai, dalyvaavo lietuvių atvažiavusių iš gana toli, bet iš kolonijos pačio centro lietuvių pribuvo labai mažai. Kas iš tikrųjų sudarė didelį nusivylimą, tai labai mažas jaunimo dalyvavimas.

Jaunimo Sąjunga kaipo tokia beveik nedalyvavo, išskyrus porą jaunuolių, nors buvo primygtinai kviesta ir jos pirmininkas išrinktas kaip manifestacijos koordinatorius. Nors vieta ir laikas buvo nustatyti pagal jaunimo atstovų pasiūlymą, bet pats koordinatorius nerado reikalo nei atvykti, nei pasiaiškinti ir juo labiau koordinuoti.

Tiek to, Manifestacija geriau ar blogiau buvo pravesta, nors ir ne koordinuota kaip tartasi, bet dabar savąme išskyla daug svarbesnis klausimas: O KAS IŠEIS JEIGU BUS TOKIA KOORDINACIJA PER SEKANTĮ PASAULINĮ JAUNIMO KONGRESĄ?

Kalbant apie kongresą, o kur buvo 5 jaunuoliai atstovai siųsti į Australijos Kongresą; matėsi rodos viena. O visi kurie lankė Vasario 16 gimnaziją lietuviškomis stipendijomis?

Manau, kad atėjo laikas atviriau pakalbėti. Gal tada prieisim prie pozityvesnių išvadų. Liūdna tiesa, atrodo, yra ta, kad jaunimas, su mažomis ir

S. Paulo lietuvių demonstracijos dalis dalyvių priešais Sovietų Sąjungos komercialinę įstaigą, kuri atlieka konsularinę tarnybą. Plakatuose reikalaujama nepriklausomybės Lietuvai, Latvijai ir Estijai bei Hitlerio-Stalino pakto pasmerkimo. Nuotr. P. Rukšio

garbingomis išimtimis, pasirodo tik tada kai būna kitų interesų, kaip pavyzdžiui pilnai ar dalinai užmokomos kelionės į Australiją, Kanadą arba išlaikymas ten it panašiai.

Atrodo, kad jaunimas neturi (gal negavo iš tėvų) ar nenori turėti supratimo apie kas tikrai yra svarbu lietuviškoje veikloje ir kokie turėtų būti mūsų prioritetai. Skaitant Lietuvos ir išeivijos Jaunimo Sąskrydžio pareiškimą, kurį pasirašė tariamai ir Brazilija šių metų liepos 10 d. Vokietijoje ir kuriame, tarp kitko, yra visas paragrafas apie rugpiūčio 23 d. reikšmę ir svarbą, aiškiai matosi kad nėra jokio panašumo ar ryšio tarp šio pareiškimo ir Brazilijos Jaunimo Sąjungos veiklos. Gal tas galutinai parodo ką mes jau seniai jaučiame, kad neturime čia Jaunimo Sąjungos?

Apgailėtina mūsų kolonijoje yra žmonių, gal mažiau tarp vyresnių ir daugiau tarp jaunesnių, kurie prie progos, pasisako, kad mūsų veikla neturi būti politinė. Šiandien visa Lietuva ir išeivija jungiasi bendrai dėl praktiškai vieno tikslo, išreikšto manau labai trumpai ir aiškiai Europos Lietuvių Studijų Savaitės komunikate rugpiūčio mėn. 6 d. 1989 Švedijoje, pasirašyta visokios galvosenos žmonių, kaip VLIKO, Sąjūdžio, Liet. Laisvės Lygos, PL Bendruomenės, ir net Lietuvos komunistų partijos cen-

trinio komiteto atstovo:

VISŲ PASAULIO LIETUVIŲ GYVYBINIS TIKSLAS YRA NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMAS.

Štai kas šiandien svarbu. Neturėsime jokios naudos iš gražių tautinių šokių, dainelių ar juostų jei lietuvių tauta pražus. O šita grėsmė yra reali. Latvijoje jau yra tik apie 54% latvių, o Estijoje 64%. Jeigu taip eis toliau, Baltijos kraštuose mes vietiniai žmonės būsime mažuma. Tada tikrai bus sunku nepražūti. Nesu prieš tautinius šokius ar liaudies meną, bet tai turėtų būti šiandien tik yrankis kad pasiekti pagrindinius tikslus, o ne pats tikslas. Kalbėti, kad neturime maišytis į politiką, kaip kai kurios organizacijos kalba yra absurdas. Manychiau, kad užstoti už Lietuvą neturi jokio ryšio su politika, taip kaip pagelbėti sužeistam ar pargrivirusiam žmogui nėra politinis dalykas, būtų jis komunistas ar fašistas.

Todėl daug svarbiau negu mūsų kolonijos išnykimas, yra pavojus visos lietuvių tautos išnaikinimui. Svarbu, tad, kad lietuvių kolonijos užsienyje išsilaikytų ne dėl jų pačių, bet kad galėtų veikti ir padėti Lietuvai, kad ji nebūtų sunaikinta. Mūsų pareiga yra padėti visokiais būdais Lietuvai – ji to reikalinga ir ji to prašo. Nepriklau-

SEMANARIO MŪSŲ LIETUVA

"NOSSA LITUÂNIA"

Metinė prenumerata Brazilijoje: NCz\$. 15,00
 Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.
 Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol.
 GARBĖS PRENUMERATORIUS NCz\$. 30,00
 Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra; NCz\$. 1,00
 Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija talso bei tvarko savo nuožiūra.
 Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjų nuomonę.
 Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS var.

Rua Juventus, 28 Parque da Moóca – CEP 03124
 São Paulo – Brasil
 Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS
 Administrador: PETRAS RUKŠYS
 Redige Equipe Editorial – Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina NCz\$. 0,50
 Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.
 Į tolimus kraštus 75 Dol.
 Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS NCz\$. 25,00

omybė, nors ir yra tam viltį nešančių ženklų, bet dar atrodo toli. Turime padėti kaip gas gali, vieni darbais, kiti pinigais (tam yra įsteigti Fondai), o kad ir paprasta Lietuvos blyklės propaganda. Nieks Lietuvai neduos nepriklausomybės už nieką. Kaip daug kas sako ir dabar Lietuvoj – nepriklausomybė turi būti iškovota. Tas nebūtinai reiškia ginklų kovos. Kova gali būti žodžių ir veiksmų, nors šiais laikais ironiškai vienas teroristinis atentatas ar sekvestras pasaulyje sudaro didesnę atgarsį negu šimtai rašinių, laiškų ar demonstracijų. Kartais užaina mintis ar mes lietuviai neesam per daug civilizuoti šiandieninėm sąlygom?

Grijtant konkrečiai prie kolonijos problemų, daug mūsų veikėjų jau paseno ar išmirė, didelė dauguma nepriširda bet kokia veikla ir nei pinigais. Pakaitalų senstantiems veikėjams kol kas beveik nėra. Jaunimas, kuris visame pasaulyje yra dažniausiai revoliucijonieriškų pažiūrų net dėl kitų kraštų, čia sako kad politika ne jų dalykas, net kalbant apie jų protėvių kraštą. Gal liko įtakoje daugumoje savo seniau atvažiavusių tėvų ar senelių, kurie dažnai turėdavo tam tikrą politinę pagiežą Lietuvai ar sumaišydavo tokioje galvosenoje Lietuvą su joje tuo metu buvusią valdžią ir politine padėtimi. Kaip kitaip paaikškinti dalį jaunimo nusistačiusį prieš "Parque Lituania" vardą vietoj "Vila Zelina", rajono kūrime prasidėjo lietuvių kūrimasis čia São Paulo ir vietoje kurioje buvo pastatyta pirmoji lietuvių bažnyčia?

Nustaćius daugmaž mūsų kolonijos dabartinį stovį, gal galėtume bandyti rasti jos testinumo ir išsilaikymo alternatyvas. Apie jaunimą pareikšti faktai nėra negatyvinė kritika. Manau, kad kaip ir kiekvienoj šeimoj, o lietuvių yra tiek mažai kad jie kaip viena šeima, mes negalim išsižadėti nei vieno,

GRAŽVYDAS BAČELIS

Straipsnio autorius ir BLB-nės pirmininkas
 nebent jis nepritartų Lietuvos Valstybei, bet tada negalima jo skaityti lietuviu.

Gal išeitis būtų užmiršti, kad teoretiškai turime labai didelę koloniją, siekiančią apie 100.000 lietuvių kilmės žmonių ir bandyti išeiti beveik iš pradinio taško, renkant pavyzdžiui po vieną ar kitą jaunuolį, norintį tikrai prisidėti ir jį bandyti kelti bendruomenėje, užmirštant tas iliuzijas kad turime suformuotas jaunimo grupes ar Sąjungas. Bent kas liečia lietuvišką veiklą, kaip mes ją suprantame, to nėra.

Kita išeitis gal būtų bandyti sujungti visas mūsų organizacijas, nes visos jos turi tą pačią pamatinę problemą – yra mirštančios dėl chronologinio jų narių amžiaus svorio. Susijungus gal lengviau būtų rasti išeitis ir mažiau reikėtų pakaitalų.

Piniginius dalykus irgi siūlyčiau sujungti gal į vieną ir vienintelį Fondą, į

kurį turėtume sukonzentruoti visas aukas, kad rezultatai turėtų daugiau racionalumo. Kalbant apie Fondą turėtume, labiau išvystyti dosnumą, nes kaip jau buvo sakyta berods Kanados Fondo – BE PINIGŲ NĖRA DARBU.

Su pinigais galima daug ką padaryti, o žmonių grynai pasišventusių lietuviškai veiklai atrodo beveik nebėra. Turėjome jų praeityje, bet ta karta jau praėjo ir negalime laukti, kad šiandien kas nors galėtų išsitaikyti tik lietuviškai darbui, apart poros dar likusių mūsų garbingų kunigų. O kas būtų pavyzdžiui su mūsų laikraščiu jeigu sauleičiai staiga išvažiuotų ar užsidarytų? Jų provincijolas jau rodos susirūpinęs dėl sumažėjusios parapijos. Tai gi, jeigu turėtume stiprų Fondą, išeitis būtų galima. Bet jeigu kolonija nesupras geriau Fondo reikalo (iki šiol supratimo palyginus nedaug), įsisąmonindama, kad ji čia turi sudaryti Brazilijos Fondą, o ne laukti Amerikos ar Kanados lietuvių, tai tas dar sustiprins tą nelemtą jausmą, kad Brazilijos kolonija pomazu miršta.

Kas link Bendruomenės narių skaičiaus, nors jie mažėja, bet turime vieną staigmeną. Bendruomenė pritraukė keletą lietuvių kilmės žmonių nors ir nekalbančių lietuviškai, bet susidomėjusių ir turinčių tam tikrą specifinį svorį. Tas yra svarbu Lietuvos reikalui ir šita yra galima ir gal labai gera išeitis. Užmirškime tuos šimtus tūkstančių "lietuvių" – jie atrodo jau yra debito pusėje kas link Lietuvos – ir bandykime koncentruotis ant vieno ar kito svarbesnių lietuvių kilmės žmonių (o tokių yra nemažai), bandykime juos pritraukti prie mūsų veiklos.

Baigiant noriu pažymėti, kad praplėtimas ir didesnis išvystymas "Mūsų Lietuvos" laikraščio portugališkos dalies buvo sąmoningas žingsnis, kad pasiekus jaunimą ir lietuvius nekalbančius ar mažai kalbančius lietuviškai. Manau, kad tai tikslus kelias pritraukti portugališkai kalbančius ir plėsti Lietuvos reikalus tarp brazilų.

Kaip matome stebuklingų kelių nėra, bet visokie bandymai yra priimtini. Būtų gerai jeigu daugiau kas pareikštų nuomonių ar kitokių pasiūlymų. Vienas dalykas yra tikras – turime bandyti ir bandyti ir ieškoti vis naujų kelių, jeigu matome kad normalūs keliai prie nieko nepiveda ar, blogiau, veda prie liepto galo.

CIRURGIOES DENTISTAS

Dr. Jonas Niciporciukas

Dr. Paulo R. Niciporciukas

Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206 - 10 and.

V. Prudente - Fone: 273-6696

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos. para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas. tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

BŪTINA ATSTATYTI KAUNO PRISIKĖLIMO BAŽNYČIA

Silvestro Sreiviškio laiškas "Literatūros ir meno" savaitraščiui.

Gerai, kad Klaipėdos Šv. Marijos Taikos Karalienės bažnyčia gražinta tikintiesiems ir netrukus vėl įgaus tokią išvaizdą, kokią jai suteikė architekto J. Baltrėno kūrybinė vaizduotė. Pagaliau atlyginta, jei ne moralinė, tai bent materialinė žala, padaryta klaipėdiečiams pačiu grubiausiu būdu. Ką gi, geriau vėliau negu niekada, kaip sako žmonės.

Tačiau, žengę link teisybės vieną žingsnį, būtina turime žengti ir kitą. Turiu omenyje vieną gražiausių Lietuvos Respublikos metais pastatytų bažnyčių — Kauno Prisikėlimo bažnyčia (architektas K. Reisonas), vėliau parverstą žmonėms. Reikia, tiesiog būtina iškelti iš čia žmonėms ir atstatyti bažnyčia.

Noriu priminti: čia ne šiaip Dievo namai, čia — paminklas, paminklas tautai ir jos istorijai. Bažnyčia pradėta statyti 1927 metais ir turėjo simbolizuoti dvasinį tautos Prisikėlimą, jos Nemirtingumą. Kertinis akmuo buvo atgabentas iš Šventosios žemės, nuo Aiyvų kalno. 1934 metais baigti kioti pamatai, jie iškilmingai pašventinti. (Iškilmėse dalyvavo Respublikos prezidentas A. Smetona, arkivyskupas J. Skvireckas, ministras pirmininkas J. Tūbelis, Kauno miesto burmistras A. Merkys, kiti aukšti pareigūnai. 1940 metais jau pradėti vidaus įrengimo darbai. Deja, viską pertraukė brutalus didžiojo Rytų kaimyno įsikimimas.

Kokia gi turėjo būti Prisikėlimo bažnyčia? Ji turėjo būti šviesių galvų — tiek vidus, tiek išorė. Bažnyčios požemiuose planuota įrengti Panteoną, kur 60-tyje kriptų būtų laidojami nusipelnę tautos žmonės. Prie įėjimo į kriptas numatytas užrašas: "Mes mirėme, kad prisikeltume". Ant bažnyčios stogo turėjo būti speciali paminklinė aikštė su koplyčia ir Kryžiaus keliais. Aikštėje ketinta atvaizduoti lietuvių tautos išgyventus vargus, kovas ir kančias. O pačioje didžiojo bokšto viršūnėje, maždaug 62 metrų aukštyje, būtų įsikūrusi Šv.

NEUŽMIRŠK PAREMTI BRAZILIJOS LIETUVIŲ FONDA

KAPITALAS YRA NENAUDOJAMAS — TIK UŽDARBIS,
LIETUVIŠKIEMS REIKALAMS
AUKOK IR TAPK FONDO NARIU.
AUKAS SIŪSTI VARDINIAIS ČEKIAIS — "COMUNIDADE LITUANO
BRASILEIRA" VARDU.
RUA JUVENTUS, 28 — SÃO PAULO 03124 — "BLF"

Kazimiero — Lietuvos glėbėjo koplytėlė. Ten būtų buvęs saugojamas svarbiausias Lietuvos laisvės dokumentas — Vasario 16-sios aktas. Prisikėlimo bažnyčia turėjo būti iš esmės baigta ir konsekruota 25-ųjų Nepriklausomybės metinių jubiliejaus dieną. Ir štai vietoj šito — žmonėms...

Dabar jau vėlu skėsti rankomis, piktintis barbariškumu ar ieškoti kaltininkų, pasakys ne vienas. Taip, tačiau išpirkti, tegu svetimą kaltę, atitaisyti tautai padarytą skriaudą privalome. Ir ne tai svarbiausia, kad Prisikėlimo bažnyčia statė visa Lietuva už žmonių surinktus pinigus. Svarbiausia, kad buvo pasityčiota iš pačių kilniausių tautos siekimų, pačių švenčiausių žmonių jausmų. Tokiai skriaudai senatis negali būti taikytina — anksčiau ar vėliau ją būtina atitaisyti. Kiek girdėti, pirmieji žingsniai jau padaryti. Tai ženkime toliau: laiduokime tautos siekių tęstinumą.

Silvestras Skreiviškis

NAUJA IR SENA LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJE TARYBOJE

Gegužės mėnesį Lietuvos Aukščiausioje Taryboje vykusiose diskusijose daugelis atstovų atvirai pasmerkė maskvinį totalitarizmą ir imperializmą. Rągindamas AT narius priimti pareiškimą kreipimąsi į SSRS vyriausybę ir "liaudies deputatų" suvažiavimą dėl Molotovo-Ribentropo pakto ir slapųjų protokolų, deputatas Romas Gudaitis pareiškė: "Tokiu pareiškimu-kreipimusi mes parodytume, kad esame laisvę mylinti išdidi tauta, kurios natūrali raida buvo sutraiškyta tankų vikšrais 1940 metais bloškus mus į kruviną karinio diktatoriaus glėbį, apigynus demagogiškais lozungais ir pažadais, įsukus pragarišką te-

roro, represijų ir totalinės baimės mašiną. Ir jei tankų sumaitotoje žemėje prasikala ir atželia želmuo, tai bus, būtina bus išpurenta dirva laisvės ir nepriklausomybės sodui" (Tiesa, 1989.V.23).

Deputatas Kazimieras Motieka kritiko vo Pravdoje kovo 23 d. pasirodžiusį J.D. Maslinkovo straipsnį "Stiprus centras — stiprios respublikos", kuriame tvirtinama, kad "žemė, jos turtai, vandenys ir miškai, gamtiniai resursai", nėra suverenios respublikos, o "bendras turtas", kurio naudojimą tvarko "TSR Sąjunga". Anot Motiekos, "šio straipsnio... vergvaldiškai įžūlus ir grobuoniškas turinys ir suvereniteto savokos išniekinimas negali neiššaukti didžiulio pasipiktinimo" (Tiesa, 1989.V.19)

Tačiau Gimtojo krašto gegužės 25-31 numerio vyr. redaktoriaus pavaduotojas Rimvydas Valatka perspėjo per daug nesidžiaugti didžiąja dalimi šio "senojo parlamento" deputatų, kurių nuobodžiai jantys veidai, "ypač sesijai baigiantis, tarsi sakė, kad sutinka balsuoti už koki tik nori politinį sprendimą, kad tik nelieštų jų klanų užimamų kėdžių". Valatka primena, kad daugiau kaip 100 deputatų, norėdami Prezidiumo sekretoriumi išrinkti partinį funkcionierių, balsavo prieš (Maskvai nepatinkantį. Red.) L. Sa-butį. Ministrų tvirtinimas tebuvo "farsas".

GRĮŽTA SENIEJI GATVIŲ VARDAI

"Komjaunimo tiesa" (VII.5) pranešė, kad Vilniaus miesto vykdo. komitetas nutarė gražinti istorinius senuosius gatvėvardžius dvylikai gatvių bei aikštelių. Pionierių gatvėi gražintas Barboros Radvilaitės vardas, Partizanų — Naugarduko, Lenino prospektas — Savanorių prospektas. F. Dzeržinskio tiltui gražintas senasis — Žaliojo tilto — pavadinimas. Taip pat išnyko F. Dzeržinskio gatvė.

UŽSIMOKĖJO UŽ ML

Neringa B. SACCHI NCz.15,00,
Vanda HAJUK NCz.25,00
Ona GAIGALIENĖ NCz.15,00

PARDUODAMAS ŽODYNAS DICIONÁRIO

PORTUGUĖS—LITUANO
LITUANO—PORTUGUĖS

Kreiptis į šv. Kazimiero parapiją
Rua Juventus 28, Tel: 273-0338

AERO ELECTRONICS

Electron Tubes for Industry

Fone: (021) 710-1900

Japonų galybė ir mūsų menkumas

Didžiausias Brazilijos dienraštis "O Estado de S. Paulo" birželio 11 d. išspausdino straipsnį su titulu: apie japonų – portugalių žodyną. Mane nustebino, ne tai, kad japonai paruošė žodyną savo emigrantams, bet kad tai įvyko 90 metų po jų pirmųjų imigrantų į Braziliją. Pernai jie iškilmingai šventė šią sukaktį.

Dabar prie žodyno. Beveik visą skiltį užimantis straipsnis aiškina, kad žodyną ruošė Japonų fondas S. Paulo mieste ir 14 vertėjų komisija bei kultūrinė Brazilų-japonų sąjunga dirbo metus laiko. Šie žodyno rengėjai rėmėsi anglų kalba išleistu žodynu prieš trejus metus, paruošta per 10 metų. Japonų-brazilų kalbos žodynas turi 3000 žodžių, buvo išleista 10.000 egzempliorių ir kainuoja 35 doleriai.

Po nusistebėjimo – apsimąstymas. Didžioji lietuvių emigracija, per 40.000 žmonių, Braziliją pasiekė prieš 70 metų 1926-1930 m. laikotarpyje. Pateko į rankas iš šv. Kazimiero parapijos archyvo, portugalių – lietuvių kalbos žodynėlis, spausdintas 1927 m. ir paruoštas J. Vanago bei B. Jodelio. Jis turi 120 puslapių ir maždaug 2400-2600 žodžių. Tais pačiais metais pradėjo eiti ir pirmasis lietuvių laikraštis "Brazilijos lietuvis". Nuo to laiko lietuvių laikraščiai nenustojo eiti, o da-

G. VAGNERIS ir B. JODELIS

LIETUVIŠKAI-PORTUGALIŠKAS ŽODYNAS

S. PAULO

1927 M.

Spaudė "ODEON" Rua José Paulino, 143

Pirmas Brazilijoje išleistas Lietuviškai-Portugališkai žodynas mūsų pirmų imigrantų 1927 metais.

bartinis savaitraštis "Mūsų Lietuva" jau pradėjo savo 41-sius metus ir man tenka jį redaguoti jau 10 metų. Japonų laikraštis minėjo 25 metų sukaktį.

Kalbant apie žodynus, mes neturėjome nei fondų, nei kultūrinių sąjungų, nei 10 ar daugiau vertėjų komisijos ir vis tik kelių žmonių pastangomis paruošėme lietuvių-portugalių kalbos žodyną su 6.000 žodžių ir 20 puslapių A. Saulaičio gramatiką. Žodyną paruošė Alfonsas D. Petraitis ir Liucija Jodelytė-Butrimavičienė. Jis išėjo prieš pat Pasaulio liet. jaunimo kongresą Pietų Amerikoje 1975 metais. Spausdino "Mūsų Lietuva", įrišo Aleksandro Bumblio spaustuvė "Baltica", viršelio projektas – Ramučio Idikos, tiražas – 1.000 egz. Antroji šio žodyno dalis išėjo ketetą metų vėliau mano priežiūroje.

Mūsų kolonija, ne kaip japonų su milijonu ir 100 tūkstančių emigrantų, maža, bet žodynas greit išsibaigė ir reikėjo galvoti apie naują jo laidą.

Antroji žodyno laida buvo atspausdinta pernai. Dabar abi žodyno dalys yra viename tome. Spausdinimas, iriši-

mas ir viršelis buvo atlikti "Mūsų Lietuvos" spaustuvėj P. Rukšio priežiūroje. Žodynas buvo iškilmingai pristatytas visuomenei S. Paulo rašytojų draugijos viešame susirinkime kartu su lietuvių literatūros vakarų praeitų metų birželio mėnesį, Literatūros vakarui vadavo kun. Pranas Gavėnas, o žodyną pristatė Alfonsas D. Petraitis.

Čia mus nustebino brazilų rašytojų, universiteto profesorių bei žurnalistų susidomėjimas mūsų žodynu. Mums gaila, kad negalėjome to žodyno nemokamai išsiuntinėti universitetams bei bibliotekoms, nes jį išleisdome savo jėgomis ir parduodame savikaina už \$3,00 Brazilijoje.

Mes kartais mažai vertiname savo darbus, ir svetimi mums turi parodyti jų vertę. Mes nedarome nei propagandos kaip japonai, kurių išteklių daug didesni, o žodynas daug menkesnis.

Kai kas iš mūsų sako, kad mūsų žodynas yra mažos apimties, nepilnas. Galime atsakyti su kun. Antanu Saulaičiu, SJ "Koi nebus kito geresnio, tai šitas yra pats geriausias".

Kun. Petras Rukšys, SDB.

ŠYPSENOS

– Menas pasiutęs reikalas, Jis nesitenkina laisvalaikio valandėlėmis, bet reikalauja viso laiko ir viso žmogaus.

– Mergaitė tarė savo močiutei: "Jei gu tavo oda būtų geriau pritaikyta, tai neatrodytum taip sena".

– Pesimistas mano kad kiekviena moteris bloga, o optimistas tiki.

– Moterys neištekėjusios gali egzistuoti kaip asmenys, bet ne kaip moterys.

– Egoistas – bukaprotis asmuo, kuris galvoja žinąs tiek, kiek tu.

– Bankininkas yra draugas, kuris tau paskolina lietsargį, kai šviečia saulė, ir nori jį atsiimti tuoj pat, kai pradeda lyti.

Tėvai, kurie nemoko savo vaikų lietuvių kalbos, bėga nuo savo tautos

A obra: do inglês

POSTO
VILA CAIÇARA LTDA.
AV. PRES. KENNEDY, 19.000
VILA CAIÇARA-PRAIA GRANDE
TEL: (0132) 70-6048

CHOPPERIA ALEXCHOPP LTDA.

CHOPP – PIZZA – QUEIJOS – FRIOS
RESERVAS PARA FESTAS – MUSICA AO VIVO
Rua SOLON 1062 – Bom Retiro – Tel. 223-2333

PARAPIJOS LIKIMAS

Po sunkios pradžios, paskui po ilgesnio laikotarpio su lietuviais kunigais, atsirado daug savosios parapijos mylėtojų. Ilgą laiką nepakirto juos neišklaidė svetimose padangėse bet laikėsi drauge, kol sulaukė šviesesnių dienų. Vėliau besikuriantieji tautiečiai iš parapijos vadovų gavo ne tik dvasinį patarnavimą savo kalba, bet ir ne vienu atveju tvarkant socialinius ir šeimyninius reikalus. Augo parapija, klestėjo. Steigėsi organizacijos – lietuviškasis gyvenimas surado savąjį kelią. Parapijiečiai visame savo pajėgume – daugelis turėjo ir gerus darbus, tad parapijai aukų netrūko.

Patirtis mums gražiais pavyzdžiais rodo, kiek ir kaip mūsų parapijos čia ir svetur prisidėjo ir gana sunkiuose lietuviškos išlaikymo darbuose. Galima sakyti, kad ne tik prisidėjo bet ir vadovavo, nes nebuvo tokio lygio ir tokios plačios apimties junginių, kurie įstengtų suburti palikusius savąjį kraštą tautiečius.

Be lietuvių kunigų nebus tikrų lietuviškų parapijų nors ir kaip parapijiečiai besistengtų išlaikyti reikalingą tęstinumą. Kartais miglose pasirodęs vienas kitas spindulėlis džiugina mus visus matant iš svetur atvažiuosį į svečius jauną kunigą. Reikia, kad kunigai išaugę savoje lietuviškoje kolonijoje grįžtų prie jų, kad misijų dvasia kreiptų juos atgal, nats tai reikėtų ir pasiaukojimą, ir geresnių pozicijų praradimą.

Džiaugėmės laimėjimais, nuveiktis darbais, deja, dabar auga nusivylimas dėl neaiškaus mūsų parapijos likimo. Reik apgailestauti lietuvių rankomis ir lėšomis statytos parapijos nykimą, kuri yra tiksliai auklėjimo rodyklė.

Lietuviško auklėjimo dvasia prasideda šeimoje, paskui tęsiasi mokyklose, toliau jau priklauso visuomenei. Atsiremdamas į principinius pagrindus, suprasdamas gyvenimo paskirtį ir tik pagal tą sampratą vykdydamas jam patikėtus uždavinius, lietuvis jaunuolis lieka veikis lietuviškoje parapijoje.

Kai kam sumenkėjo lietuviška širdis, gal nustojo tautinės dvasios, o gal ir viską prarado – parapija neekzistuoja. Kiti liko seni, gyvena iš pensijos, kai kurie vos bepavaikšto. Paremti parapiją

MARAJÓ AUTO PEÇAS LTDA.

Peças e Latarias para todas
as marcas de veículos

Rua Marina, 330 – B. Campestre
Sto. André - 09070 - Tel. 454-3100

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS

Labą diena, brangūs tautiečiai

Jums rašo šešiolikmetė mergina iš Lietuvos. Aš labai norėčiau susirašinėti su Brazilijos lietuviu. Todėl nutariau parašyti Jums ir paprašyti Jūsų perduoti mano adresą jaunuoliui, kuriam būtų 18-20 metų ir kuris norėtų susirašinėti su tautiete. Būčiau labai dėkinga.

Mano adresas:

Lithuania USSR
Kaunas
TSRS 50-čio 17-69
Deimantė Jurkevičiūtė
ind. 233009

1989.VIII.23

Su pagarba

Deimantė

Ignalina, 1989.8.22

Gerbiamieji,

Jūs tikriausiai dabar gaunate daugybę laiškų iš Lietuvos, nes Jūsų adresą išspausdino laikraštis "Atgimimas". Bandau laimę ir aš. Norėčiau užmegzti ryšį su kuo nors iš Jūsų Bendruomenės.

Man 21 metai. Studijuoju Vilniaus Inžinieriniame Statybos Institute. Dabar apie save daug nerašysiu. Pasakyčiau tik, kad domiuosi numizmatika, filatelija.

liko sunku, tuo labiau žinant, kad tuojau pereis į svetimųjų rankas.

Atsakykime senų metodų, kvieskime buvusį jaunimą, dabar jau savistovą, sukūrusį šeimas ir turtingą. Duokime jam sąlygas dirbti, duokime jam buvusias lietuvių parapijos patalpas ir leiskime gyvai pasireikšti. Nauja dvasia padvelks, organizacijos atbus, naujos draugijos pradės veikti. Didis choras nuskambės, jį vargonai palydės, nereiks dainininkų ieškoti. Pagalvokime, ar negalima būtų tai padaryti. Štai čia bus naujos jėgos, o su jomis atsiras ir to, ko parapijai trūksta – lėšų ir gyvybės.

Vyturys

Jūsų Bendrovės padedamas norėčiau susirašinėti su šeima ar atskiru žmogumi. Būčiau labai patenkintas, jei mūsų hoby sutaptų. Norėčiau abipusiai dalintis įvairiomis mintimis, vesti diskusijas. Rašyti man galima ir vokiškai. Tikiuosi, kad Jūsų Bendruomenėje atsiras pageidaujančių.

Iš anksto Jums dėkoju. Tikiuosi sulaukti atsakymą.

Su pagarba

Sigitas Meilus

Mano adresas:

U.S.S.R. – Lithuanian S.S.R.
234740 Ignalina
Melnikaitės 29-1
Sigitas Meilus

Vilnius, 89.08.21

Gerbiamieji,

"Sąjūdžio" spaudoje paskelbti lietuvių bendruomenių užsienyje adresai. Tikiuosi, išsipildys mano senas noras susisiekti su tautiečiais užsienyje. Kreipiuosi į Jus.

Esu 50 metų, technikas – statybininkas. Be to, esu baigęs Vilniaus universiteto vokiečių kalbos ir literatūros fakultetą.

Pokyčiai Lietuvoje ir lietuvių sąmonėje mus verčia ir užsienio lietuvius laikyti savo seserimis ir broliais.

Norėčiau su kuo nors iš Jūsų bendruomenės susirašinėti.

Su pagarba

Pranas Zinkevičius

Pranas Zinkevičius
Dūkštų 22-100
Vilnius 232010
Lithuania, U.S.S.R.

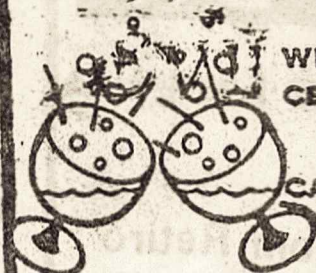
BLB ŽINIOS

"Lietuvių Namams" yra reikalingas sargas ar sargė. Galėtų gyventi vietoje. Taip pat ieškoma lietuvių, kuris galėtų administruoti "Lietuvių Namus", kad ir daliniu laiku. Kreiptis į "Mūsų Lietuvos" redakciją.

Norėtume taip pat gauti pasiūlymus ir sugestijas iš Bendruomenės lietuvių kaip "Lietuvių Namai" turėtų veikti ir tvarkytis, kad būtų naudingi tautiečiams.

COMERCIAL SUEZKAS LTDA.

BEBIDAS FÍNAS EM GERAL, NACIONAIS E ESTRANGEIRAS

WISKIES - CHAMPANHES - CONHAQUES - LICORES - AGUARDENTES
CERVEJAS - REFRIGERANTES - SUCOS - AGUAS MINERAIS - ETC.

ACEITAM-SE ENCOMENDAS PARA FESTAS EM GERAL
CASAMENTOS, BATIZADOS, ANIVERSÁRIOS, CONFRATERNIZAÇÕES, ETC.

PROGRAME SUA FESTA E
DEIXE AS BEBIDAS SOB NOSSA RESPONSABILIDADE.

Rua Manoel, 7 - CEP 03140 - Fone: 215-6227 - Vila Zelina - S. Paulo

VIEČIAMAS RAŠYTOJŲ TEISĖJU

Prieš kiek laiko (dar birželio mėnerašytu laišku) André Kisil, rašytojas UBE (Brazilijos Rašytojų Sąjungos) aldybos generalinis išdininkas, kvietė un. Pr. Gavėną būti teisėju ("revestir- com a toga de juiz e julgar com co- hecimento e imparcialidade") tarp rijų susikvirčijusių UBE-ės rašytojų. ūtent trys UBE-ės nariai – rašytojas lenrique L. Alves, poetas J.B. Saeg ir ats André Kisil, nagrinėdami H. Lo- nskio ML-vos priede tilpusį aprašy- rą mūsų susitikimo su Brazilijos Vys- upų Konferencijos (CNBB) pirminin- u, Dom Luciano, Itaiči "Vila Kostka" atalpose, susiginčijo ir nesutarė dėl aikšmės šių žodžių: ÁDRO, ÁTRIO CLAUSTRO, kurie tame staipsnyje uvo pavartoti. "Kalbai einant apie ažnytines patalpas", rašo, "Tamsta- aip kunigas, galėsi būti teisėjas ir nu- pręsti mūsų tarpe kilusį nesutarimą".

Kun. Gavėnas, aišku, nesijaučia tin- amas teisėjas ypač tokiam literatūri-

niam-žodybiniam reikale; ir vis delse su atsakymu. Tačiau anas nenusileido – vis škatino, vis laukė. Tad reikėjo kaip nors teisintis. "Teismas, ypač čia, Brazilijoje, ilgai užtrunka, reikalauja daug laiko..." O H. Lošinskas išrado dar kitą pateisinimą: "Kadangi čia religinis-bažnytinis reikalas, tai... kun. Gavėnas turėjo vykti į Vatikaną, tartis su Popiežium..."

Betgi kada nors vis tik reikės sueiti, prisėsti kur nors prie staliuko, galimai su koku krupniko stikliuku, ir "pana- grinėti" iškeltą bylą.

O kadangi "byla" eina apie gilesnę žodžių reikšmę, aš irgi pakiausiu jų, kaip rašytojų, kad man paaiškintų kil- mę bei prasmę tokių žodžių, kaip IGREJA (Ecclesia), EUCARISTIA (Eucharistia), RELIGIÃO (Religio), CĒU (Caelum arba Coelum); ir ar be lietuvių kalbos jie gali pilnai suprasti ir išsiaiškinti žodžius kaip TEMPLŲ, TEMPO, CONTEMPLAÇÃO, ir kodėl tarptautinis Lietuvos vardas LITUANIA kai kur rašomas su "h" (Lithuania).

(PG)

Praeitame ML-vos numeryje ši fotografija išėjo su klaidingu parašu. Tikslus parašas yra sekantis: Sovietų Sąjungos komercinės įstaigos vedėjas S. Paule Nikolai I. Boroda (kairėje) priėmė lietuvių delegaciją, kuri įteikė protesto manifestą reikalaujantį panaikinti Molotovo-Ribbentropo slaptas sutartis 1939 m rugpiūčio 23 dieną. Lietuvių delegaciją sudaro iš dešinės: dr. Antanas Šiaulys BLB-nės tarybos pirmininkas, Clarice Bacevičiūtė, jaunimo atstovė ir Gražvydas Bačelis, BLB-nės valdybos pirmininkas.

Nuotr. R. Idikos

Savaitei bėgant...

Alf. D. Petratis

Žiemos laikas čia mūsų valstybės dalyje yra gana geras. Išskyrus vieną-kitą dieną, daugiausia tai naktimis vėsoka, o dienos metu saulė, dangus mėlynas. Visiškai neatrodo žiema, kokią mes, europiečiai esame papra- tę įsivaizduoti.

Važiuojant į Lituaniškos sodybą krinta į akį apylinkėse auga medžiai, beveik be lapų šiuo metu, bet su didelėmis geltonomis gėlėmis. Tai "ipė amarelo" arba "ipė dourado", taip sakant pats vardas jau apibūdina medžio charakteristiką. Ji dar paryškėja kai dar kiti augalai neturi didelio kiekio lapų, ypač šaltesnio oro metu. Atrodo, auksu žėri mėlyno dangaus skliauste medžių galvos.

Į Lituaniškoje gamta labai graži. Šį savaitgalį beveik nebuvo gyventojų. Mačiau pravažiavo porą mašinų ir viskas. Oras São Paulyje nekoks, tai gal žmonės pabijoję vykti į laukus, kur šalia lietaus gali dar rasti ir šaltą orą. Nelauktai, oras visą laiką, išties savaitgalį buvo geras, dienos metu gana šiltas.

Pasivaikščiojau po apylinkes. Čia visur ramu ir tikrai malonu pakvėpuoti švriu oru. Atvykus iš didmiesčio dulkių, čia tiesiog svaigu kvėpuoti. Rodos, grynas deguonis. Įsipilk į butelį ir parsivežk namo. Gaila, kad tai neįmanoma.

Užsukau į jaunimo stovyklavietę. Čia dažnai lankosi ekskursijos, atvyksta jaunimas, ruošiamos skautukų stovyklos. Viskas atrodo lyg apleista. Matomai nėra pajamų mokėti darbininkams už tos vietos priežiūrą... Be pinigų tokie dalykai patys nepasidaro.

Vistik pagalvojau. Prisiminiu senus laikus, kai būdavo ruošiamos stovyklos. Atsimenu, kad stovyklos komandantas duodavo kiekvienos dienos užduotį. Tarp jų kartais būdavo nurodyta aptvarkyti darželį, sudėlioti akmeniukų eilutes, kad lysvelė būtų lyg įremuota! Reikėdavo išravėti žoles, o kartais net pasodinti ir stovyklos metu prižiūrėti gėles, kad nenuvystų.

Čia nekalbu apie stovyklos vartų paruošimo, palapinių grupės kokio atžymio. Jaunimas didžiudavosi išvykdamas, nes likdavo žymės: nauja eilė gėlelių, aptvarkyta tvorelė, išvalytas kiemas. Ateini po stovyklos ir jauti, kad čia buvo gerai auklėjamas jaunimas mylėti žemę, ją puošti ir gerbti bendrą tvarką.

Nežinau motyvų, kodėl dabar to nesimato. Neturiu jokios intencijos ką nors kritikuoti, vistik svajoti nedraudžiama. Ir kaip būtų gražu, kad kiekviena stovykla paliktų savo pėdsakus Lituaniškoje, kad po kiekvieno susitikimo būtų žymių – naujas medelis, kokia nauja gėlė, patvarkytas darželis, o gal net padažyta sena kėdė ar suolelis. Pagaliau čia visų bendras turtas. Kitą kartą sugrįžus bus smagiai rasti pagerinimo žymes.

Nemanau, kad pats jaunimas per daug nuvargtu, jeigu stovyklavietės metu tektų padažyti kokį mažutį darbelį. Visi gerai žinome, kad taip vadinamoji tarifa už stovyklą yra daugiau simbolinė, negu tikras mokestis. Tai tik daroma, norint išvengti deficito.

Petras Rukšys vardu ir pasiųsti paptas- tu paštu.

ANGIE

GIRCKUS & CIA. LTDA

CONFECÇÃO MASCULINA E FEMININA

MODAS

Rua Solon, 773
CEP 01127

Fone: 221-6377

São Paulo – Capital

Bom Retiro

MŪSŲ ŽINIOS

Halina Mošinskienė

KOKIĄ REIKŠMĘ TURI TAS "PACTO DIABÓLICO"

Gal mano skaitytojams, lietuviams senosios kartos neaiškus: — tad labai paprastai pasakysiu: — Prieš 50 metų pats paktas kuriuo Vokietijos Reichas Sovietų Sąjungos atstovai "norėdami išlaikyti taiką savitarpėje" pasirašė 1939 m. rugpiūčio m. 23 d. sutartį, kuria Lietuva atiduodama SOVIETŲ "MEŠKAI". Kaip besistengtų abiejų kraštų panaikinti šį dokumentą, jis vistiek lieka, jau nuo tada visų tobuliausių špionažų žinioje.

Turėkite savo, pas save, greta Biblijos ar šv. Rašto Evangelijų pasidėję, Pagrindines "Žmogaus teisių Chartos" principus: —

Anot poeto R. Mikutavičiaus:

Kalba

Oi augštas slenkstis!
anapus jo Tėvynė prasideda
ir niekur nesibaigia.

Kalba,

Oi aukštas gyvenimas!
prašvinta meile ir girdėt,
kaip skamba gilumoje.

Kalba

Oi, toks bekraštis tolis!
eini, eini
ir savosios pakanka —
išsakyti, kad ji vienintelė
net negali —
tiek jos daug.

Mes buvome parduoti Stalinui už 7 milijonus dolerių auksu! Kai Nacių Vokietija ruošėsi didžiajam "įalmėjimui" kraugerių ir plėšriųjų GERMANŲ galiui. O mes, patys mažiausieji, likučiai tos Nepriklausomos Lietuvos, jau senukai — mes aiškiname JUMS, BRAZILIJOS LIETUVIŲ kartai, dėl ko KOVOJA LIETUVA.

Ar Jūsų jaunos šviesios galvos, studentijos, profesorių, inžinierių, pramonininkų, artistų, pianistų, dailininkų, menininkų ir poetų, studentų visokiuo-

S. Paulio lietuviai demonstruoja prie Sovietų Sąjungos konsulato rugpiūčio 23 dieną reikalaudami Molotovo-Ribbentropo slapto sutarčių panaikinimo.
Nuotr. R. Idikos

se fakultetuose, ar nebeatjaučia savo tėvų ir senelių ilgesio savajam kraštui? Gal labiausiai pati savo giminės atitilime tai išgyvenu, bet nereiškia, kad todėl aš kaltinu kitus. Ateina laikas, kai mūsų "vaisiai" atrankoje tenka dažniausiai visai kitiems, kur jau kelias "uždarytas".

Bet be visų asmeninių ryšių — žmogus linki, ypatingai senatvėje, pats sau. Ir šitai aš pajutau ypatingai šių metų rugpiūčio 23 dieną, 1989 m.

VIENINTELIS IŠ LIETUVOS mano laikų, tebuvo kuklus inž. Gražvydas Bačelis, dabartinis Br. Bendruomenės Valdybos pirmininkas, su dukra Betina.

Viši kiti? — Daug maž pažįstamieji, dar inž. Jonas Silickas, gal dar viena kita mergytė, jau dabar subrendusi į gražuoles, bet ne vieninga LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS šeima. Susitikome, išsiskirstėme, o kuo pasitarnausime? atgimstančiai Lietuvai kuo padėsime?

PAIEŠKOMI SEKANTYS SALEZIEČIŲ EKS-ALUMNAI

01. Dovidonis Kazimieras
02. Šlikas Leonas

03. Venšauskas Venceslavas
04. Sumanas Džidorius
05. Vaikevičius Stasys
06. Lipnickas Adomas
07. Trumpulis Jonas
08. Soltys Petras
09. Sudintas Aleksandras
10. Vaičekonis Stasys
11. Kavaliauskas Stasys
12. Endruškevičius Kazys
13. Naujokas Petras
14. Umbraziūnas Petras
15. Jucius Feliksas
16. Paškevičius Romualdas
17. Prielaidas Sigismundas
18. Visockis Enrikas
19. Liutkevičius Otonas
20. Petrulevičius Bronius
21. Barbuska Konstantinas
22. Mukas Antanas
23. Petkevičius Petras
24. Valodka Petras
25. Bucevičius Boleslovas

Bet kokias, iš bet kur informacijas prašoma siųsti:

Kun. Petras Urbaitis
C. P. 2940
01051 São Paulo, SP.
BRASIL

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

CURSO LITUANO - Fone: 273-0338

MŪSŲ ŽINIOS

91-MEČIO PADĖKOS MIŠIOS

Padėkos malda yra geriausia malda. Iš viso, gilesnio tikėjimo žmonės pastoviai gyvena Dievui padėkos dvasioje.

Kinijoje žmonės gyvena žymiai trumpiau negu Europoje, Amerikoje ar dar kitur. Sulaukęs 61-jų kinietis jaučiasi nepaprastai "Dangaus Viešpaties" (Tien - Čü) mylimas ir laiminamas. Jis, kaip išmanydamas, stengiasi atsidėkoti Dievui už ilgo 61 metų gyvenimo malones.

Be to, tas retokas "laimingasis" ta 61-jų, proga, įgauna ir kai kurias "senatoriškas teises" – kaip štai – auginti ne tik ūselius, bet ir barzdele; miegoti ant minkštesnio patalo; būti visų laikomas ypatingoje pagarboje.

Mūsų kolonijoje, įžymusis patriotas, darbuotojas kap. Juozas Čiuvinškas, šio rugsėjo 3-čią pamaldžiai atšventė savo 91-jų sukaktį, tikrai retą ne vien kiniečiams, bet ir stipriems lietuviams.

Kaip jau įprasta, 91 metų jubilias kapitoniškai atžygiavo pėsčias, pusantro kilometro nuotoliu, į šv. Kazimiero parapijos koplyčią, lydimas vien tik ištikimosios savo gyvenimo partnerės – Marytės, dabar 83-metės.

Šv. Mišių celebranto pakviestas viešai tarti Padėkos žodį Visų Gerybių Davėjui, kapitonas su malonumu paminėjo gimtuosius Žemaitijos Mažeikius ir jaukią, giliai religingą patriotišką šeimą. O apie tūkstančius pergyvenimų; malonių ar ne, jis kasdieną Visagaliui stengiasi atsidėkoti. Kita ilgo laimingo gyvenimo paslaptis yra Dievo jam skirtoji Marytė.

Ar tai ne sektinas krikščioniško pamaldumo pavyzdys – ir kitiems mūsų tautiečiams – švęsti savo sukaktis, gal ne tiek kitkuo, kiek ypatinga padėkos malda?

Iškiliajam kapitonui, dėkokime už gerą pavyzdį ir linkime jam, su 91-mais pradėjus, dasiekti šimtųjų, Dievo Garbei, Tėvynės labui. KPU.

Fotografas Ramutis Idika padarė fotografijas per 23 rugpiučio manifestaciją. Atskiras fotografijas galima pamatyti ir / ar užsakyti "Mūsų Lietuvos" redakcijoje R. Juventus, 28.

PARDUODAME
AUTOMOBILIAMS
LIPINĖLIUS
VĒLIAVĒLES
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ

Šio "ML" numerio GARBĖS LEIDĖJA

MARIJA LOCIKS LENKEVIČIŪTĖ

Pajūryje gyvenančiai mūsų laikraščio skaitytojai ir dosniai rėmėjai širdingai dėkojame ir linkime geros sveikatos bei Dievo palaimos

Administracija

ŽINIOS IŠ RIJO

Praeitoje savaitėje (nuo rugsėjo 3-čios iki 6-tos) Rijuje lankėsi iš Venesuelos atvykęs kun. Mykolas Gonzales, "Damas Salesianas" įkūrėjas. Su juo buvo ir Damų atstovė ponja Alicia Pimentel.

Kaip jau prieš porą metų, svečiams nuoširdžiai gelbėjo "trys sesutės šeduvietės" – Marytė, Bronė ir Angelė Vyčaitės.

Bronės sūnus, universiteto studentas, talkininkavo kaip patyręs miesto žinovas ir puikus vairuotojas.

Vyčių šeimos, kartu su Gaudių šeimomis, dabar organizuoja lietuvišką pamaldą, kurios įvyks Rijuje ateinančio spalio 29 diena, 10 valandą, Šv. Onos parapijoje.

KPU.

ESPERANTIŠKOS PAMALDOS

Dievui duodant, ateinančio spalio 1 dieną (sekmadienį) 11 valandą, šv. Kazimiero parapijos koplyčioje bus esperantiškos pamaldos.

Pramatomi pamaldininkai iš São Paulo ir apylinkių (Mogi das Cruzes, Sorocaba)

ALEP (Asocio Litova Esperantista Paŭlista) veikliosios Eugenijos Bacevičienės vadovaujama giedos esperantiškai per Mišias, kun. Petro Urbaičio laikomas.

BEKO (Brazilia Esperantista Katolika Organizo) pirmininkas, Mogi das Cruzes Universiteto profesorius, Euclides Carneiro da Silva, pasakys pamokslą esperantiškai.

1887 metais, Esperanto prasidėjo Lietuvoje. Būtų prasminga, kad pamaldų dalyvių tarpe būtų kuo daugiau lietuvių.

Už atidą dėkoja
Organizacinė komisija

B. L. FONDAS

Aukojo Brazilijos Lietuvių Fondui šie asmenys:

Nr. 79 – Margarida M. Siqueira NCz 200,00

Nr. 80 – Neringa Bačelis Sacchi – NCz. 500,00

Fonde dabar randasi iš viso NCz\$. 10.000.– Lietuvi, jeigu dar neprisidėjai, padaryk savo auką, kad pasiektume 1a. Fondo vajaus tikslą surinkdami NCz\$. 50.000,00.

• Kas bėga nuo lietuviškos spaudos, bėga nuo savo tautos

NOITE LITUANA

16 de Setembro de 1989

(a partir das 20 horas)

RUA LITUÂNIA Nº 67 - MOÓCA - NA SAJUNGA

O PROGRAMA INCLUI APRESENTAÇÃO DE GRUPOS FOLCLÓRICOS E CORAL LITUANOS, BINGOS, SORTEIOS, PRÊMIOS, COMIDA TÍPICA LITUANA, KRUPNIKAS.

HOMENAGEM A DESTAQUES DA COLONIA LITUANA.

RENDA TOTAL PARA O FUNDO LITUANO-BRASILEIRO.

CONVITES: – C/MÔNICA, DANIELA - FONE: 826-9314,

BETINA FONE: 256-7867,

BALTRUKONIS FONE: 872-7648,

ADILSON FONE: 441-6790,

PARÓQUIA SÃO CASIMIRO FONE: 273-0338

SAJUNGA

Henrique L. Alves

ALQUIMIA LITUANA

Efetivamente, setembro marcou um encontro emotivo nas comemorações do jubileu de ouro da iniciação sacerdotal do pe. Pranas Gavenas. Dom Leôncio, seu primeiro professor, chamava-o na intimidade de Gavenukas.

Da Lituânia ao Brasil, do Brasil ao retorno e a Itália foi percurso vivido ao sabor de um ideal. Uma reunião na capela de São Casimiro, reunindo expressões marcantes, evocando e relembrando tantas realizações. Presença da colônia e do coral Lituano, regido pelo maestro Victor Tatarūnas, presidentes das três principais entidades lituano-brasileiras. Eng. C. Bačelis, o médico Antônio Šiaulyšis e o sempre ativo Vytautas Tumas. A União Brasileira de Escritores representada pelo seu tesoureiro, poeta André Kisil, de origem iugoslava, a proferir orações de interligação do convívio entre lituanos e brasileiros. O casal Halina e Algirdas Mošinskis e tantos outros vislumbrando poderes de entusiasmo e ternura ao pe. Gavénas. Presença venezuelana do pe. Miguel González, na jornada salesiana, percorrendo a América Latina em difusão dos sonhos e ideais de Dom Bosco. Vera, a lembrança de João Tatarūnas, vislumbrando a saudades.

Em casa, homenageando o pe. Gavénas, percorremos juntos tantos caminhos. Sem preocupações e sem roteiros, refeitos dos instantes tão sensíveis, vividos há pouco, surgiu a pergunta: E, agora, pe. Gavenas? Lembrando versos de Carlos Drummond de Andrade, "no meio do caminho tinha uma pedra. E agora, José?"

Já passou o cinquentenário do acordo secreto de 23 de agosto, já referido em crônica. E passou o 10 de setembro de cinquenta anos de vivência salesiana do menino Gavenukas, sensibilizado com as preocupações das homenagens recebidas. Ficamos silentes, conversamos em outros instantes. Lá pelas tantas, retorno à casa paroquial e eu ouvindo a Rádio USP — Universidade de São Paulo, o programa habitual aos domingos, intitulado "Alquimia". A Associação Paulista de críticos de Artes concedeu o prêmio de melhor programa da "Cultura geral" em 1988. Depois, girando o dial, vamos ao encontro da música "Nova Era", da Radio Eldorado, num programa da Nina Grisi, com seleção de Luis Carlos Lisboa.

O ANIVERSARIANTE

Os leitores de "Mūsų Lietuva", devem se lembrar de Lisboa, quando da sua estada na Lituânia, escreveu crônica sobre a Lituânia. Nas ondas musicais de muitas preferências, fico divagando, enquanto rodo pelas ruas da minha paulicéia. Pensamento solto numa cidade de tantas lituanidades, espalhadas em segmentos recolhidos em tantas ternuras.

Nessa alquimia de sons ou traços, palavras chegam para determinar o instante que fica. Essas considerações são oportunas pela nova visualização do jornal "Mūsų Lietuva", onde as páginas em português ganham nova dimensão. Cabe louvar essa inovação, pois, o leitor ganha oportunidade de maiores oportunidades no conhecimento da lituanidade. São artigos em sua dimensão política e destaques dos acontecimentos da semana. Espero que essa inovação venha ao encontro de outros temas, todos ao sabor do desejo do leitor.

Gostei da nova cara do "Mūsų Lietuva em português", com ar de maiorida-

PE. PRANAS GAVÉNAS

de. Está arrejado e começa novas conquistas. A certeza de leitores que são descendentes e que não leem lituano, possam conhecer temas da Lituânia. É o que enfatiza o eng. G. Bačelis em sua nota lituana a falar deste colunista. Agradeço palavras de ternura, dizendo que pouco leio em lituano mas, estou incorporado na Bendruomenė com serviços que presto. Gostaria de ser muito mais atuante e oferecer contribuições para o engrandecimento da lituanidade.

Fala na realização do Simpósio Internacional sobre Cultura Lituana e ele vem sendo incentivado com força total. A União Brasileira de Escritores já deu seu apoio com ofício assinado pelo seu presidente, o escritor Cláudio Willer. Importante é o aval da Comunidade Lituano-Brasileira, visando realizar em Vilnius um simpósio de tantas dimensões em torno de cultura e arte. Já foi diagramado o temário, o qual, tem o poder de síntese. Essa visão é importante para sentir o que a Lituânia contribuiu ao longo de séculos a grandeza das artes, a cultura em geral.

A revisão chega com o livro de Tomoo Handa, que acaba de ganhar o Prêmio Clio de História da Imigração., para a expressão de quase mil páginas ao título de "O Imigrante japonês — história de sua vida no Brasil". Um lançamento de categoria da T. A. Queiroz Editor e a Centro de Estudos Nipo-Brasileiros. Empolgando pela pesquisa de um imigrante que colheu ao longo de décadas documentário para impor uma história. E fico a perguntar-me no dia a dia: aonde a história do imigrante lituano?

O Museu e o Arquivo da colônia da Lituânia sempre em pauta. Fala-se na sua instalação na Escola da Vila Bela, prédio que foi marco de muitas realizações. Esta esperança é o grande sonho e ideal de muitos. Um dos meus alentos é embrenhar-me nesse universo e captar material para o romance que pretendo escrever. Será a estória da vinda de meus pais ao Brasil, via Navio "Serra Morena". Aqui plantaram ideal e sonho.

Um romance que gira em torno da década de 30, rica em motivações até o início da 2ª Grande Guerra. Percorrer esse itinerário torna-se necessário para a colheita de material dos primórdios da presença do imigrante lituano. Espero recuperar o espírito lituano da escola em forma de arquivo/museu para inspirar presença de menino que falava lituano e vibrava com a lituanidade no universo de tantas emoções. Leitor de "Karys" e de outras publicações.

Menino que ficou encantado com objetos feitos de ambar, com a professora Maiene a mostrar suas recordações da Lituânia, ela que era recém chegada. Ficou esse instante gravado pela beleza de brincos, colares, objetos ou enfeites no amarelo ouro. Não me lembro onde foi parar uma caneta, ainda, do tempo em que a pena era mergulhada em tinteiros. Sei que meu pai tinha um mata-borrão, oval em forma. Uma beleza de peça que ficou perdida no tempo. E o ambar é tema que encanta pela beleza das peças mencionadas. Dá sorte? Sei lá.

Na alquimia do tempo, manipulando palavras, quero parabenizar o pe. Pedrinho, Pedro Rukšys e o pe. Gavenas, novamente, pela preocupação de dar alquimia ao poder transitório de um jornal que chega para mudanças. Mudanças para integrar os descendentes de lituanos.

Deixo voar pensamento solto, cercado do sonho de ambar, do perfume das florestas, das visões noturnas de ruas de Vilnius ou Kaunas, onde meus pais viveram a juventude, buscando aldeias de Mariampolė. Descobrir segredos dessa beleza inolvidável de tantas euforias nas cores da lituanidade. Rever tantas paisagens em livros ou álbuns no ideal de simpósios ou semanários. Quem sabe falar na Universidade de Vilnius ou de Kaunas e transmitir o que tenho de experiência no ato de criar ou de criticar.

Mergulho na alquimia da música misteriosa e ouço cantos de lituanos na Vila Zelina, em tempos heróicos, em comemorações efusivas. Longo é o itinerário percorrido por mim ou pelo pe. Gavenas, cada qual em sua missão. Mas, num único objetivo, o de querer lituanidade na expressão ou na plenitude de sua liberdade.

Henrique L. Alves — diretor da União Brasileira de Escritores

SÃO CAETANO DO SUL SOLIDÁRIA À CAUSA LITUANA

Reunida em Sessão Plenária, a Câmara Municipal de São Caetano do Sul, pela unanimidade de votos, aprovou Moção de Apoio ao Manifesto da Comunidade Lituano Brasileira em repúdio aos acordos celebrados entre a Alemanha nazista e o Estado Soviético.

A proposta foi brilhantemente defendida em Tribuna pelo seu autor, o advogado, vereador e amigo da coletividade lituana, Dr. Adauto Cleto Campanella.

Vale ressaltar que o Nobre Edil é filho do ex-prefeito dessa cidade, Sr. Anacleto Campanella, de saudosa memória, a quem no momento apresentamos nossas póstumas homenagens.

A íntegra de sua propositura foi a seguinte:
"Senhor Presidente:

A Comunidade Lituano-Brasileira elaborou manifesto em vista dos acontecimentos que se processam atualmente na Lituânia.

Esse manifesto apoia incondicionalmente a luta do povo lituano pela reconquista de sua total independência.

Repudia o pacto de não-agressão Germano-Soviética, idealizado por Hitler e Stalin, e assinado pelos ministros Ribbentrop-Molotov em 1939, através do qual dois ditadores negociaram a divisão e anexação de territórios alheios e independentes, que resultou na ocupação dos países bálticos: Lituânia, Letônia e Estônia pela União Soviética. O vergonhoso pacto foi assinado em 23 de agosto de 1939 completando, portanto, cinquenta anos de existência, infame para a infelicidade dos Países Bálticos.

Apela para que sejam condenados o Pacto Germano-Soviético, e a conseqüente ocupação ilegal de Lituânia, restabelecendo-se a sua Soberania e plena independência, com a retirada das tropas soviéticas de seu território. Inclui nesse apelo evidentemente, a própria União Soviética,

que por ter sido a protagonista do pacto, tem todas as condições de reverter a situação atual, repudiando o referido pacto e liberando as nações bálticas.

Esse manifesto da Comunidade Lituano-brasileira recebe nosso total apoio, pois defende a auto-determinação desse povo, apela pela liberdade e independência, usurpadas por um vizinho poderoso.

O povo lituano restabelecendo sua independência, poderá optar de forma democrática e sem interferências externas, o regime político que quiser adotar.

Isto posto, submetemos à apreciação do Egrégio Plenário, a presente **MOÇÃO DE APOIO** ao Manifesto da Comunidade Lituano-brasileira, conforme cópia em anexo,

Dê-se ciência à todas as Embaixadas estabelecidas no Brasil e ao Ministério das Relações Exteriores.

Sala das Sessões, 22 de Agosto de 1989

(a). Adauto Cleto Campanella
Vereador"

Posto em discussão, o tema recebeu apoio, pela palavra, de outros senhores vereadores, sensíveis a um dos muitos flagelos que nosso mundo atualmente atravessa, qual seja, a repressão dos direitos humanos, pelos imperialistas.

Ao ensejo, a Comunidade Lituano-Brasileira externa ao Ilustre Vereador Dr. Adauto Cleto Campanella, aos exelentíssimos senhores vereadores, e à toda municipalidade dessa pujante São Caetano do Sul, seus sinceros agradecimentos, formulando votos de plenas realizações.

Comunidade Lituano-Brasileira

"APROXIMAÇÕES"

Brasília, 30 de Junho de 1989

Exmo. Senhor
Eng. G. Bačelis
Presidente da Comunidade
Lituano-Brasileira
Rua Juventus, 28 — Parque da Moóca
03124 São Paulo — SP.

Senhor Presidente,

Só agora que teve a oportunidade de conhecer a revista MŪSŪ LIETUVA EM PORTUGUÊS (Nº 17/258) e logo gostaria de apresentar ao Senhor a publicação Aproximações — Europa de Leste em Língua Portuguesa da qual sou responsável. É uma publicação independente que tem apoio do Ministério de Cultura do Brasil e do Projeto das Publicações da Europa Central e do Leste de Oxford, Inglaterra. Agora está em preparação Suplemento 3 para qual infelizmente disponho com muito pouco textos relacionados com a história e cultura da Lituânia e dos outros países bálticos. Ficarei muito feliz podendo contar com a colaboração da parte da Comunidade Lituano-Brasileira e assim contribuir mais para a divulgação da cultura lituana no Brasil e em Portugal.

Muito atentamente,

Henryk Siewierski

Caixa Postal 02.0057
70.001 Brasília — DF.

**SOC. NACIONAL DE
AUTOMÓVEIS E PEÇAS LTDA.**
RUA JOÃO PESSOA, 261
SANTOS TEL: 35-3721

Ana Suzuki

O CASTELO DE ÂMBAR

Em minha casa tenho umas pedrinhas de âmbar. Elas vão do amarelo claro ao amarelo queimado. Um são transparentes, outras não, mas todas são muito bonitas. E vieram de muito longe, na carta de uma amiga que mora em Vilnius, e que se chama Olga Pumputiene.

Tenho só um punhadinho dessas pedras, mas nas praias do mar Báltico há uma infinidade delas. Lá o povo costuma dizer que são restos de um castelo de âmbar, que já existiu bem no fundo do mar. Quem o construiu foi Perkunas, deus do trovão, para dar de presente à sua filha Yurate, deusa das águas.

Nesse castelo, de beleza sem igual, Yurate vivia feliz, cercada por uma corte de lindas jovens que saíam com ela pelos caminhos de conchas cor-de-rosa, entre algas veludosas.

Um dia sua felicidade foi perturbada, pois ouviu dizer que um mortal estava aprisionando os peixes de sua corte. O nome dele era Kastytis, e Yurate resolveu castigá-lo pessoalmente.

Diz Olga, e diz a lenda, que Kastytis era um belo rapaz, de cabelos louros como os raios do sol, de olhos azuis como as águas do mar, de corpo bronzeado pelo vento. Yurate, por sua vez, era bela como nenhuma outra mulher.

Dirigindo-se à praia, Kastytis viu a deusa enraivecida. Um silêncio profundo envolveu a terra e o mar. Ela ia pronunciar a sentença cruel, mas inexplicavelmente o fogo do ódio que brilhava em seus olhos transformou-se em luz de ternura.

Yurate, aproximou-se e, sem dizer nada, apoiou sua linda cabeça no peito forte do mortal. Apenas suspirou uma palavra de amor, que foi ouvida de longe por seu pai, o deus do trovão. Furioso, Perkunas lançou um raio certo, que atravessou o casal enamorado. Naquele instante, explodiu-se o castelo encantado, que se partiu em milhões de pedacinhos, que até hoje flutuam nas ondas.

E é por isto que, quem passeia pelas praias do Báltico encontra essas

Ediouro

pedrinhas de âmbar restos do palácio da magnífica Yurate. Iguazinhas a estas que tenho em casa, e que vieram de uma praia lituana.

Claro que eu sei que o âmbar foi formado há milhões de anos pelas gotas de resina de uma multidão de pinheiros que existiam onde hoje é o mar Báltico. São gotas endurecidas. Mas as minhas pedrinhas não, elas são restos do castelo que Perkunas construiu para sua filha Yurate.

FORAM 600 KILOMETROS DE GENTE

Nas últimas semanas, os Países Bálticos foram uma das notícias mais importantes. Pudera, 600 quilômetros de corrente humana em protesto não é algo que possa passar despercebido. Quem via tais imagens pela TV, sentia um arripio de satisfação e uma sensação de prazer ao ver a união de seres humanos. É incrível como em dias como os de hoje, que a massificação imposta às pessoas provoca um grau tão alto de individualização, ainda possa existir tais atitudes.

Este tipo de acontecimentos começa a ser uma constante do lado de lá da Cortina de Ferro. O que aqui é perdido por essa idéia de "cada um por si e Deus para todos", lá ainda se vê algo de entusiasmo como: "um por todos e todos por um". Os motivos para isso podem ser vários, mas sem dúvida é um reflexo do processo de abertura que vai indo de vento em poupa. E agora, com o aniversário de 50 anos do pacto secreto, a hora era exata para mostrar que os três países estão organizados e lutando. Sem se preocupar com o sistema em si ou com a mudança dele, o importante é o reconhecimento de que são nações independentes.

Muitos jomais dizem em manifestações contra o comunismo e uma simples volta para o capitalismo. Isso é uma dedução muito rápida e sem sentido. O que realmente acontece é uma volta, isso sim, à liberdade de expressão e uma revisão de atitudes. Quando Hitler e Stalin assinaram o pacto, eram duas ideologias contrárias mas com representantes similares. Dois ditadores e individualistas de primeira grandeza que não pensavam em outra coisa se não algumas vantagens. Hitler se dizia anticomunista, contudo fez um pacto com um comunista, apenas para pôr o seu sonho doentio e racista em execução; e Stalin que se dizia comunista e por isso preocupado com a igualdade social e não discriminação, faz este pacto dando asas para um exterminador inescrupuloso e depois para ele mesmo tomar tais atitudes. Por isso o cuidado com o poder indiscriminado a uma só pessoa deve ser a principal preocupação de qualquer sociedade. A sociedade soviética percebe isso e, apesar da popularidade de Gorbachev, ele não é o único a governar, há toda uma sociedade se mobilizando e reivindicando.

Há muito tempo que a população procurava meios mais livres de reivindicar; e com organização excepcional lituanos, letonianos e estonianos mostravam que a briga era séria. Agora os meios estão mais folgados, mas a luta começa em outro peso. É a hora de discutir, de pensar e de ficar de olhos abertos para perceber o que realmente é bom para a Lituânia.

Luis Claudio Indriunas

UMA PEQUENA NOTA

Quero brevemente agradecer a todos que de forma direta ou indireta vem me ajudando a colaborar com a colônia lituana. A "Jaunimo Sajunga" que me convidou a escrever, ao Grupo "Nemunas" do qual faço parte, a Henrique L. Alves pela citação de meu nome em seu artigo, a Alfonso Petraitis pelo apoio e, finalmente, aos editores do jornal por publicarem meus artigos. ACIŪ.

Luis Claudio Indriunas

COM O CURSO LITUANO POR CORRESPONDENCIA

A MELHOR MANEIRA PARA PAGAR A ASSINATURA DO JORNAL É DE ENVIAR UM CHEQUE NOMINAL EM NOME DE PE. Petras Rukšys ou Pe Francesco Gavenas.

DICIONÁRIO
PORTUGUÊS LITUANO
LITUANO PORTUGUÊS

"JUIZ" DOS ESCRITORES

André Kisil, tesoureiro da UBE, na carta ao pe. Pr. Gavénas:

"(...) É sempre de bom alvitre realçar a importância da sinonímia na linguagem, pois, cada palavra, apesar da referência ao mesmo significado, geralmente portando minúcias na sua distinção, difere de outra, exigindo habilidade de quem a usa.

Eis a razão de três escritores da União Brasileira de Escritores, Henrique L. Alves, J.B. Sayeg e André Kisil discorrerem sobre palavras, ferramenta imprescindível para elaborar escritos, demonstrando a preocupação em transmitir, com fidelidade, aos leitores as suas idéias.

Na ocasião de encontro, ventilou-se sobre os nomes ÁDRIO, ATRIO e CLAUSTRO, na tentativa de defini-los. (...)

Como V. S. é sacerdote e o assunto é relativo ao ambiente religioso, poderá, pois, revestir-se com a toga de juiz e julgar, com conhecimento e imparcialidade, os nossos conceitos, após a denúncia do clega e amigo Henrique L. Alves."

Resposta à indagação

O pe. Gavénas não sente-se qualificado de revestir-se com a toga de juiz, em particular numa causa tão sutil. Um dia, porém, ou uma noite, a gente deverá se reunir, sentar-se diante de uma mesa, possivelmente, com um cálice de Krupnikas, e... "julgar" a causa.

Tratando-se, porém, da "tentativa de definir conceitos", eu gostaria de acrescentar aos propostos (ou ventilados), alguns outros, de uso quotidiano, sim, mas talvez não suficientemente esclarecidos na sua significação profunda, tais como: IGREJA (Ecclesia), EUCHARISTIA (Eucharistia), RELIGIÃO (Religio), CÉU (Caelum ou Coelum), COMUNIDADE (Communitas) e perguntar se, sem a ajuda do lituano, podem esclarecer a origem e o sentido das palavras TEMPLO, TEMPO, CONTEMPLAÇÃO...; e ainda, porque o nome internacional da LITUÂNIA (em lituano LIETUVA) nalgumas línguas escreve-se com "th" (Lithuania).

E algo mais. (PG)

Prezados Senhores,

Dirijo-me a Vv.Ss., na esperança de ajuda na organização da IIa. Exposição Internacional de Caricaturas "VELOCARTOON" em Šiauliai. Em 1988 organizamos a primeira Exposição Internacional de Caricaturas na Lituânia, a qual teve muito sucesso. Recebemos

material dos caricaturistas de 11 países.

Ficariamos gratos se Vv.Ss., tivessem a possibilidade de convidar os caricaturistas residentes em seu país. (podem não ser lituanos). Assim a nossa exposição teria mais prestígio.

Às pessoas que estiverem interessadas na Exposição Internacional de Caricaturas em Šiauliai, nós estamos preparados para enviar-lhes maiores informações e aos que desejarem enviaremos catálogos da 1a. exposição.

Atenciosamente

Rimantas Baldišius

Organizador da Exposição de Caricaturas "VELOCARTOON"

Nosso endereço:

Tarptautinė Karikatūrų Paroda
VELOCARTOON

ŠIAULIAI
235406 ŠIAULIAI,
Žiburkaus, 9-32
Lietuva — Lituania

Nacionalistas organizam ato

Das Agências Internacionais

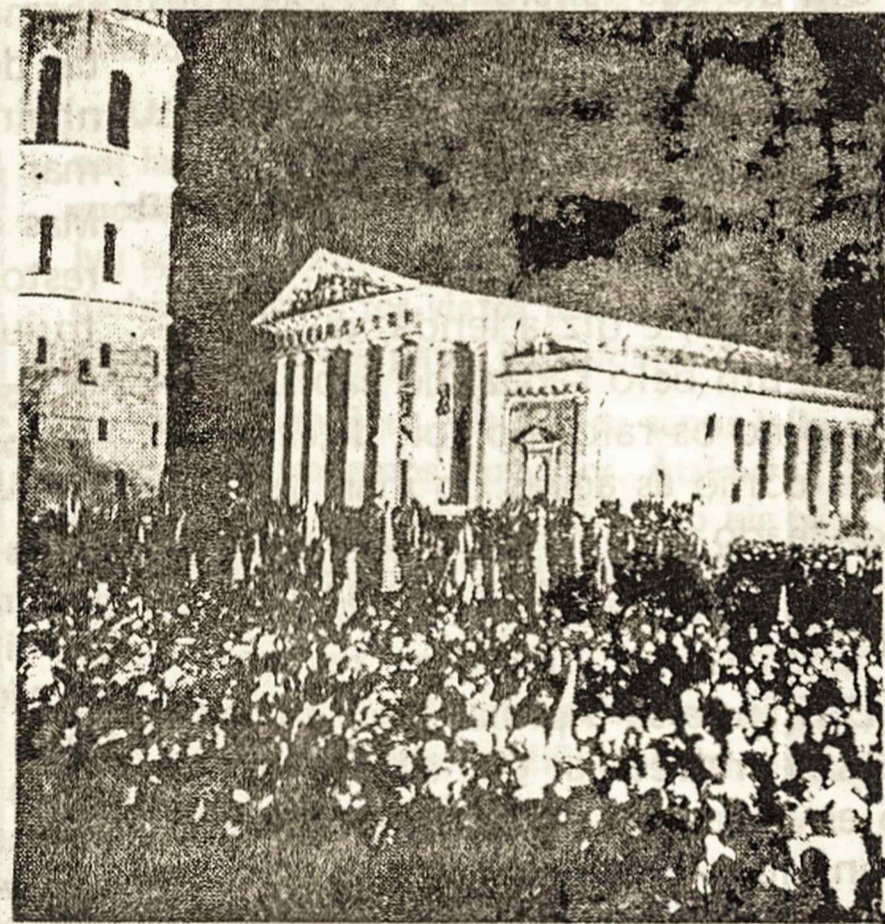
As Frentes Populares das repúblicas bálticas (Letônia, Lituânia e Estônia) programaram manifestações para amanhã, por ocasião dos 50 anos do pacto de não-agressão entre URSS e Alemanha. As Frentes Populares, que são movimentos nacionalistas, esperam contar com a participação de meio milhão de pessoas no ato. Os organizadores querem formar uma corrente humana de 600 km, que unirá as três repúblicas.

Os parlamentos bálticos aprovaram "declarações de soberania". Moscou respondeu que tais medidas violam a Constituição, mas propôs leis que dão maior autonomia às repúblicas.

Protesto no Báltico reúne dois milhões

Mais de 2 milhões de pessoas formaram uma corrente humana de 600 quilômetros de extensão na Letônia, Estônia e Lituânia para protestar contra a incorporação das três repúblicas bálticas a URSS há exatamente 50 anos. A anexação foi incluída no pacto de não-agressão acertado por Hitler e Stálin, prevenido a partilha da Europa do Leste.

Os manifestantes se deram as mãos formando uma linha desde Riga, capital da Letônia, até Vilnius, capital da Lituânia. As frentes populares que organizaram o protesto pediram a todos os países europeus que considerem nulo o acordo e ajudem as três repúblicas a recuperar sua independência. Em Moscou, 75 pessoas foram detidas, aos gritos de "Abaixo o império russo". (Página 9)

VILNIUS—LITUANIA. O povo lituano protesta em massa contra o pacto segredo Stalin-Hitler de 1939

PACTO HITLER-STÁLIN

Parlamento lituano desafia Moscou

O Parlamento da Lituânia lançou ontem seu mais sério desafio ao domínio soviético sobre as repúblicas bálticas ao declarar inválida a votação realizada em julho de 1940 e que possibilitou, oficialmente, sua incorporação à URSS. A resolução vai contra as recentes afirmações do governo soviético, para o qual a anexação das repúblicas bálticas deve-se a um "pedido" feito pelos parlamentares das três regiões — na época ocupadas pelo Exército Vermelho — e não à existência de protocolos secretos no pacto de não-agressão assinados pela URSS e pela Alemanha em 1939.

Hoje, para marcar os 50 anos da assinatura do acordo, 500 mil estonianos, letões e lituanos prometem formar

uma corrente humana com mais de 600 quilômetros de extensão, ligando as capitais dos três estados bálticos. Também para hoje estão marcados comícios e greves de protestos nas três regiões que contam ainda com o apoio da república da Moldávia, antigo território pertencente à Romênia e que foi incorporado à URSS em consequência do tratado de não-agressão de 1939.

O governo de Moscou — que recentemente reconheceu a existência dos protocolos secretos — sustenta que, legalmente, a anexação dos territórios aconteceu por causa das resoluções aprovadas pelos parlamentos das três repúblicas que terão maior autonomia em termos econômicos, a partir de janeiro.